केन्द्रीय: विद्यालय: सीतापुरम्

प्रथमा आवधिक परीक्षा 2018-19

कक्षा- VII

विषयः-संस्कृतम्

समयः - 1.30 घण्टा   अधिकतम अङ्का:- 40

परीक्षार्थिनाम...   वर्ग -

दिनाङ्क: -   कक्षनिरीक्षकस्य हस्ताक्षरम् -

परीक्षकस्य हस्ताक्षरम्

अनुप्रयुक्त व्याकरणम् {10}

1. अधोलिखितपदेषु धातवः के सन्ति ?   {5}

पद .... धातुः

करोति .... --------------|

पश्य .... --------------|

भवेत् .... --------------|

तिष्ठति .... --------------|

पठति .... --------------|

2.मञ्जूषातः अङ्कानाम् कृते पदानि चिनुत -------   {1/2X10=5}

चत्वारिंशत् ,सप्तविंशतिः ,एकत्रिंशत् ,पंचाशत् ,अष्टाविंशतिः, त्रिंशत् ,चतुर्विंशतिः , अष्टादश , षटत्रिंशत् ,एकादश |

28..................................   30..................................   24..

36..................................   50..................................   27...

31..................................   40................................   11 ....

18 ....

रचनात्मकलेखनम् {10}

3. रेखाङ्कितपदानि अधिकृत्य प्रश्ननिर्माणं कुरुत---   [5]

क> <u>सत्येन</u> वाति वायुः | उत्तरम्..|

ख> <u>सद्भिः</u> एव सहासीत् | उत्तरम्..|

ग> <u>वसुन्धरा</u> बहुरत्ना भवति | उत्तरम्..|

घ> <u>विद्यायाः</u> संग्रहेषु त्यक्तलज्जः सुखी भवेत् | उत्तरम्..|

ड> सद्भिः <u>मैत्रीं</u> कुर्वीत | उत्तरम्...|

4. मञ्जूषातः उचितं क्रियापदम् चित्वा कथायां रिक्तस्थानानि पूरयत --   [1/2 X 10 = 5]

विस्मरति , मरिष्यामः , वदिष्यन्ति , गमिष्यमि , निवसतः , वसति , इच्छति , वदिष्यामि , भवति , पतति

एकस्मिन् सरोवरे द्वौ हंसौ ------------------------.| तयोःमित्रम् एकः कूर्मः अपि तत्र .... |

एकदा धीवराः तत्र आगच्छन् अकथयन् च–‘वयं श्वः मत्स्यकूर्मादीन् ....|एतत् श्रुत्वा कूर्मः

भयभीतः ....| सः अन्यं ह्रदं गन्तुम् ....| सः हंसौ उपायं वदति-‘युवां

चञ्च्वा काष्ठदण्डं धारयताम् |अहं दण्डमध्ये अवलम्ब्य युवाभ्याम् सह आकाशमार्गेण ....|

हंसौ वदतः ---‘ जनाः त्वाम् आकाशे दृष्ट्वा विस्मिताः भविष्यन्ति किञ्चित् ---------------------------- एव |

यदि त्वम् उत्तरम् दास्यसि तर्हि भूमौ पतिष्यसि मरिष्यसि च | कूर्मः प्रतिज्ञां करोति - ‘ अहं किञ्चित् अपि न

---------------------------- | परं हंसाभ्याम् दत्तं वचनं .... दण्डात् ------------------------

मृत्युं च गच्छति |

पठितावबोधनम्   [15].

5. अधोलिखितं श्लोकं पठित्वा प्रश्नान् उत्तरत -   [5]

सत्येन धार्यते पृथ्वी सत्येन तपते रविः |
सत्येन वाति वायुश्च सर्वं सत्ये प्रतिष्ठितम् ||

क] एकपदेन उत्तरत --   [1/2x4=2]

1] पृथ्वी कथं धार्यते ? उत्तरम्- --|

2] कः सत्येन तपते ? उत्तरम्- --|

3] केन वाति वायु: ? उत्तरम्- ---|

4] किं सत्ये प्रतिष्ठितम् ? उत्तरम्- ---|

ख] पूर्णवाक्येन उत्तरत -

1] सत्येन किं - किं भवति ?   [2]

उत्तरम्- --|

ग] भाषिक - कार्यम् --   [1]

1] सत्येन अत्र का विभक्तिः ? 1]द्वितीया 2]तृतीया 3]पञ्चमी 4]सप्तमी|उत्तरम् -................|

प्रश्नः 6.अधोलिखितानि वाक्यानि घटनानुसारं लिखत - [5]

क] रमाबाई-महोदयायाः विपिनबिहारीदासेन सह विवाहः अभवत् |

ख] 1858 तमे ख्रिष्टाब्दे रमाबाई जन्म अलभत |

ग] 1922 तमे ख्रिष्टाब्दे रमाबाई- महोदयायाः निधनम् अभवत् |

घ] सा मुम्बईनगरे शारदा-सदनम् अस्थापयत् |

ङ] सा स्वमातुः संस्कृतशिक्षां प्राप्तवती |

उत्तरम् - 1. --|

2. --|

3. --|

4. --|

5. --|

प्रश्नः7.गद्यांशं पठित्वा अधोलिखितान् प्रश्नान् उत्तरत - [5]

अथ एकदा धीवराः तत्र आगच्छन् |ते अकथयन् -"वयं श्वः मत्स्यकूर्मादीन् मारयिष्यामः|"एतत् श्रुत्वा कूर्मः अवदत् -"मित्रे ! किं युवाभ्यां धीवराणां वार्ता श्रुता ?अधुना किम् अहं करोमि ?"हंसौ अवदताम् -"प्रातः यद् उचितं तत् कर्त्तव्यम् |"कूर्मः अवदत् -"मैवम्| तद् यथाऽहम् अन्यं ह्रदं गच्छामि तथा कुरुतम् |"हंसौ अवदताम् -"आवां किं करवाव ?"कूर्मः अवदत् -"अहं युवाभ्यां सह आकाशमार्गेण अन्यत्र गन्तुम् इच्छामि |"

i.एकपदेन उत्तरत - [1x2=2]

1. तत्र के आगच्छन् ? उत्तरम्- ....|

2. कूर्मः केन मार्गेण गन्तुम् इच्छति स्म ? उत्तरम्- ....|

ii. पूर्णवाक्येन उत्तरत - [2]

1. धीवराः किम् अकथयन् ?

उत्तरम्- ....|

iii. यथानिर्देशं गद्यखण्डात् चित्वा पर्यायं लिखत - [1]

क] कच्छपः= अ]धीवरः ब]वार्ताः स] कूर्मः द]ह्रदम् उत्तरम्- ....|

अपठितावबोधनम् {5}

8.अधोदत्तम् अनुच्छेदम् पठित्वा तदाधारितान् प्रश्नान् उत्तरत--- {5}

ऋषिः वाल्मीकिः महाकविः आसीत् | सः रामायणम् अरचयत् | वाल्मीकिः आदिकविः मन्यते | रामायणम् आदिकाव्यम् अस्ति | रामायणे श्रीरामस्य कथा अस्ति | श्रीरामः स्वजनकस्य दशरथस्य आज्ञाम् अपालयत् |सः सीतालक्ष्मणाभ्याम् सह वने अवसत् | सः रावणम् अमारयत | रामराज्ये सर्वे धर्मस्य मार्गेण चलन्ति स्म | श्रीरामः आदर्शः पुत्रः आदर्शः राजा च आसीत् | तस्य राज्ये जनाः सुखिनः आसन् |

1 एकपदेन उत्तरत -- [1/2x4=2]

क.] कः ऋषिः महाकविः आसीत् ?

उ.---|

ख.] किम् आदिकाव्यम् अस्ति ?

उ. ---|

ग.] | रामायणे कस्य कथा अस्ति ?

उ. ---|

घ.] रामः सीतालक्ष्मणाभ्याम् सह कुत्र अवसत् ?

उ. ---|

2. पूर्णवाक्येन उत्तरत --- [2]

क. रामराज्ये सर्वे कथं चलन्तिस्म ?

उ. --|

ख. श्रीरामः काम् अपालयत् ?

उ. --|

3. गद्यखण्डस्य उचितं शीर्षकम् चिनुत :-- [1]

क] श्री रामकथा ख] आदिकविः ग] राजा दशरथः घ] लङ्काधिपतिः रावणः

उत्तरम् - ----------------------------------|

----------------------x--------------------x------------------------

इति